Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 611744
Zaaknummer: 795472

Houten, 4 april 2023

gemeente Houten

Onderwerp:
Houtens DNA vaststellen

Beslispunten:

1. Het Houtens DNA, bestaande uit 10 kernwaarden, vast te stellen.
2. De bijlage ‘richtinggevende aanbevelingen voor toepassing van kernwaarden in toekomstige opgaven’ vast te stellen en daarbij te beschouwen als richtinggevende aanbevelingen hoe iedere kernwaarde de komende tijd kan worden toegepast bij concrete opgaven.
3. De uitwerking en concrete toepasbaarheid van de kernwaarden en bijlage, na twee of maximaal drie jaar evalueren.

Samenvatting

Het Houtens DNA bestaat uit 10 kernwaarden. De kernwaarden zijn een samenvatting van bestaand gemeentebreed en gemeenschappelijk DNA. Het Houtens DNA omvat wat ‘van waarde is’ voor inwoners en professionals van de gemeente Houten.
In bijlage 1 zijn alle kernwaarden voorzien van aanbevelingen over hoe ze kunnen worden toegepast bij concrete opgaven. Kernwaarden en aanbevelingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en komen beiden voort uit het onderzoek dat eraan voorafging.

Het Houtens DNA is een samenhangend vertrekpunt en richtinggevend instrument voor ontwikkelingen en plannen binnen het fysieke domein, waarin ruimtelijke en sociale aspecten sterk verweven zijn. Met dit kompas zorgen we ervoor dat Houten niet alleen nu, maar ook in de toekomst een fijne en herkenbare gemeente blijft om in te wonen, te werken en te recreëren.

Aanleiding

De komende jaren gaan we Houten verder ontwikkelen, zowel ruimtelijk als sociaal, zoals in het collegeprogramma omschreven staat. Dat is nodig o.a. omdat Houten te maken heeft met een veranderende bevolkingssamenstelling en met een fiks woningtekort. We gaan daarom veel bouwen en verduurzamen. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat de voorzieningen passend zijn én blijven. De gemeente wil dat de plannen die daarvoor ontwikkeld worden, passen bij de wensen en behoeften van de inwoners én bij het Houtens DNA. Daarom was het belangrijk om samen met inwoners en professionals scherp te formuleren wat voor hen van waarde is (de 10 kernwaarden) en hoe we die toekomstgericht gaan inzetten (de aanbevelingen). Kernwaarden en aanbevelingen komen voort vanuit een breed onderzoeksproces bestaande uit literatuur- en beleidsinventarisatie, sessie met een brede groep experts, vanuit verschillende disciplines, en gesprekken (straatinterviews) met en een enquête onder inwoners.

Beoogd effect

Een gezamenlijk en gemeentebreed gedragen vertrekpunt en richtinggevend instrument voor ontwikkelingen, plannen, visie en beleid binnen het fysieke domein.

Argumenten per beslispunt

1.1 Het Houtens DNA is een speerpunt uit het college
Met het opleveren van het product Houtens DNA wordt voldaan aan een speerpunt uit het collegeprogramma.

1.2 Het Houtens DNA is een samenhangende basis voor ontwikkelingen
Met het Houtens DNA wordt voorzien in de behoefte aan een samenhangend vertrekpunt en richtinggevend instrument voor ontwikkelingen binnen het fysieke domein van Houten.

1.3 Het Houtens DNA is breed gedragen
Inhoud van Het Houtens DNA bevat waarden die participatief, met inwoners en professionals, tot stand zijn gekomen en kan rekenen op gemeentebreed draagvlak.

2.1 Het Houtens DNA ontwikkelt door
De bijlage ‘richtinggevende aanbevelingen voor toepassing van kernwaarden in toekomstige opgaven’ bevat aanbevelingen over hoe iedere kernwaarde de komende tijd kan worden toegepast bij concrete opgaven. Aanbevelingen zijn gebaseerd op input, naar aanleiding van actuele aandachtspunten en vraagstukken, die uit het onderzoek naar voren kwamen. Vandaar dat ze integraal onderdeel uitmaken van dit Houtens DNA. Wel is het zo dat deze in de tijd kunnen veranderen waardoor bijlage (op onderdelen) kan worden geactualiseerd (zie ook evaluatie).

3.1 *Houtens DNA als instrument is nieuw*
De toepasbaarheid van het Houtens DNA moet in praktijk, aan de hand van concrete opgaven/plannen worden ondervonden. Daarom gaan we de uitwerking en concrete toepasbaarheid van de kernwaarden en bijlage na twee of drie jaar evalueren.

Kanttekeningen

1.1 Houtens DNA als instrument is nieuw
De toepasbaarheid van het Houtens DNA moet in praktijk, aan de hand van concrete opgaven/plannen worden ondervonden. 10 kernwaarden met aanbevelingen bieden op hoofdlijnen voldoende ruimte en aanknopingspunten om daar invulling aan te geven. Dit is bevestigd door het stedenbouwkundig bureau dat geselecteerd is voor het Centrum, Molenzoom, Koppeling (CMK) gebied, ZieglerIBranderhorst. Dit bureau heeft, naar aanleiding van aangenomen motie 088-2022, deelgenomen aan een sessie over de toepasbaarheid van het Houtens DNA.

1.2 College wenst een aanvulling op het Houtens DNA
Kernwaarden zijn afgeleid uit drie bronnen, gebundeld in ‘Tussenstand Houtens DNA’. Kerken of rijk kerkelijk leven komt hier niet in voor, maar is wel een wens van het college. Het betreft een zin in de kernwaarde “krachtige betrokken samenleving – inwonersparticipatie”. Het college heeft de zin “Houten kent een rijk verenigingsleven” laten wijzigen in: “Houten kent een rijk kerkelijk - en verenigingsleven”.

Participatie

Participatie en een gedegen onderzoek stonden in dit proces voorop. We zijn begonnen met het ophalen van gegevens uit literatuur- en (beleid)documenten die er al zijn. In totaal zijn daarvoor rond de 20 documenten geraadpleegd, die weer op hun beurt gebaseerd zijn op uitgebreide onderliggende literatuur en/of onderzoek (zie bijlage II). Daarnaast hebben we de meningen van de inwoners gevraagd via een vragenlijst met open vragen. Dat hebben we gedaan in de periode van 12 t/m 31 december 2022 met straatinterviews en online via www.houten.nl en www.houtenpraatmee.nl. Daaraan deden in totaal 2447 inwoners mee (zie bijlage II). Grotendeels dezelfde vragen legden we voor aan een brede groep experts vanuit verschillende disciplines tijdens een ‘expertsessie Houtens DNA’ op 21 december 2022. Zij deelden hun kennis en ervaring op zowel ruimtelijk als sociaal gebied en dachten mee over het toekomstgericht inzetten van de Houtense waarden (zie bijlage II). De resultaten van dit alles hebben we gebundeld in het document Tussenstand Houtens DNA (zie bijlage) en op 7 februari j.l. gedeeld via www.houten.nl en www.houtenpraatmee.nl. Het betrekken van inwoners en andere partijen is onderdeel van meerdere kernwaarden van het Houtens DNA. Daarmee borgen we dat bij de vele ontwikkeltrajecten waarop het Houtens DNA van toepassing is, participatie zeker een plek moet krijgen.

Financiën en formatie

Het vaststellen en werken met het Houtens DNA heeft geen financiële consequenties.

Communicatie

Kern van de boodschap over het Houtens DNA zal zijn: Het Houtens DNA is het kompas van Houten: een samenhangend vertrekpunt en richtinggevend instrument bij ontwikkelingen, plannen en beleid binnen het fysieke domein die de komende jaren gemaakt gaan worden.

Na collegebehandeling heeft berichtgeving plaatsgevonden over Het Houtens DNA en is het document inclusief bijbehorende bijlagen via persgesprek, persbericht, de gemeentepagina in 't Groentje, de gemeentelijke email nieuwsbrief, www.houten.nl, www.houtenpraatmee.nl en social media gedeeld. Uiteraard besteden we ook intern richting medewerkers aandacht aan het Houtens DNA, o.a. via berichten, posters en presentaties.
Om de boodschap bij een brede doelgroep te laten landen wordt van het Houtens DNA een aansprekende visualisatie gemaakt. Ook deze wordt zowel extern als intern via diverse communicatiekanalen en -middelen verspreid. Zowel online als offline.

Mocht de raadsbehandeling van het Houtens DNA in juni daartoe aanleiding geven dan passen we communicatie daarop aan.

Voortgang

We gebruiken het Houtens DNA als samenhangend vertrekpunt en richtinggevend instrument bij ontwikkelingen, plannen en beleid die de komende jaren gemaakt gaan worden binnen het fysieke domein. Het Houtens DNA biedt ruimte (voor maatwerk) en dient per initiatief toegepast en participatief doorvertaald te worden. De kernwaarden en aanbevelingen dienen per plek geconcretiseerd te worden, passend bij die plek en opgave. Ondertussen wordt binnen de gemeentelijke organisatie ervaring opgedaan met het Houtens DNA als richtinggevend instrument.

Evaluatie

De 10 kernwaarden zijn tijdloos. Bijlage van het Houtens DNA is gebaseerd op actuele aandachtspunten en vraagstukken. Deze kunnen in de tijd sneller veranderen waarmee bijlage (op onderdelen) participatief kan worden geactualiseerd.

De toepasbaarheid van het Houtens DNA moet in de praktijk, aan de hand van concrete opgaven/plannen worden ondervonden. Daarom gaan we komende twee of drie jaar proefdraaien. Na twee of drie jaar evalueren we de uitwerking en concrete toepasbaarheid van de kernwaarden en bijlage. Indien nodig wordt het Houtens DNA (op onderdelen) geactualiseerd.

Houten, 4 april 2023
Houten,
het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink G. Isabella

Bijlagen

1. Houtens DNA (met 10 kernwaarden en bijlage: richtinggevende aanbevelingen)

2. Rapportages gebundeld in 'Tussenstand Houtens DNA':
   -Analyse van literatuur-en beleidsdocumenten gemeente Houten
   -Concluderende notitie en Beeldverslag expertsessie
   -Houtens DNA – LSR – rapportage opbrengst straatinterviews en online raadpleging

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Rosa Molenaar
2e PoHo:

Gewijzigd Raadsbesluit

Voorstelnummer: 611744

Onderwerp
Houtens DNA vaststellen

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 4 april 2023 gelezen en besluit:

1. Het Houtens DNA, bestaande uit 10 kernwaarden, *met de volgende wijzigingen* vast te stellen:
   - **Groen omarmd *en Groen omringd* – omgekeerd ontwerpen**
   Toevoegen:
   Houten en haar dorpskernen worden gekenmerkt door ruime, onbebouwde, groene bufferzones rondom. Het Houtens DNA wordt versterkt door de wijze waarop het groen Houten omringt.
   - **Buurten met eigen identiteit - menselijke maat**
   Toevoegen:
   Het toevoegen van een ruimer divers aanbod, een rijke mix van (betaalbare) gezinswoningen en appartementen, van koop en sociale huur, doet recht aan de gevarieerde bevolkingssamenstelling van Houten.
   Het landschap en de cultuur van het Kromme Rijngebied en de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn belangrijke pijlers voor de identiteit van Houten. In de kleine kernen sluiten de architectonische grondslagen aan op de identiteit van de kleine kern.
   - **Dorps karakter – bouwen aan gemeenschappen**
   Toevoegen:
   Juist ook in het buitengebied komt dit sterk naar voren. De kleine kernen zijn een integraal onderdeel van de gemeente Houten en worden gekenmerkt door samen doen en verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en voor de omgeving. De hechte, actieve en saamhorige gemeenschap met een rijk verenigingsleven, heeft hierin een prominente rol.
   - **Krachtige betrokken samenleving – inwonersparticipatie**
   Wijzigen:
   Houtense inwoners, ondernemers, organisaties *en instellingen, (zoals stichtingen, verenigingen, kerken en andere levensbeschouwelijke organisaties, politieke organisaties, belangen- en ideële organisaties en hobbyclubs)* zijn actief betrokken bij de gemeenschap.
   Verwijderen:
   Houten kent een rijk kerkelijk- en verenigingsleven.
   - **Voorzieningen – sociaal en stedelijk**
   Toevoegen:
   De voorzieningen vormen daarmee een onmisbaar onderdeel van de aantrekkelijke leefomgeving *en voor het leefbaar houden van de kleine kernen*.
   - **De kernwaarde 'Ondernemerschap – inventief en duurzaam**
   Wijzigen:
   In Houten krijgt lokaal, *agrarisch* en innovatief ondernemerschap concreet de ruimte.

2. De bijlage 'richtinggevende aanbevelingen voor toepassing van kernwaarden in toekomstige opgaven' *met de volgende wijzigingen* vast te stellen en daarbij te beschouwen als richtinggevende aanbevelingen hoe iedere kernwaarde de komende tijd kan worden toegepast bij concrete opgaven**:**
   - Groen omarmd *en Groen* omringd – omgekeerd ontwerpen
   Wijzigen:
   a) Behoud, ontwikkel en versterk de groenstructuur, *zowel binnen als tussen Houten en haar dorpskernen, als in de overgang naar de grote stad (Utrecht en Nieuwegein*), het

vormt de basis voor een gezonde en gewaardeerde leefomgeving van de inwoners van Houten.

- **Auto anders - trein prominent aanwezig**

Wijzigen:

e) *Behoud het concept van "de auto anders" omvattende: veilige woonwijken met auto te gast en voorrang voor fietsers, uitsluitend toegang voor autoverkeer via inprikkers vanaf de Rondweg. Benut dit concept bij nieuwe ontwikkelingen voor doordachte ontsluiting en bereikbaarheid.*

- **Krachtige betrokken samenleving – inwonersparticipatie**

Toevoegen nieuw punt l:

l) Creëer kansen om samen met inwoners van buurten en wijken concrete invulling te geven aan wat de kernwaarden in het Houtens DNA voor hen en hun omgeving betekenen.

- **Voorzieningen – sociaal en stedelijk**

(punt l wordt m, punt m wordt n)

Toevoegen nieuw punt o:

o) Heb aandacht voor de specifieke wensen van de bewoners van de kleine kernen gericht op behoud en versterking van de leefbaarheid van het buitengebied.

- **Ondernemerschap - inventief en duurzaam**

(punt n wordt p, punt o wordt q)

Wijzigen nieuw punt q:

q) Zorg er bij ruimtelijke opgaven voor dat lokaal*, agrarisch* en innovatief ondernemerschap de ruimte krijgt en wordt meegenomen in de afwegingen.

Na gewijzigde punt q, wordt verder doorgenummerd.

3. De uitwerking en concrete toepasbaarheid van de kernwaarden en bijlage, na twee of maximaal drie jaar evalueren.

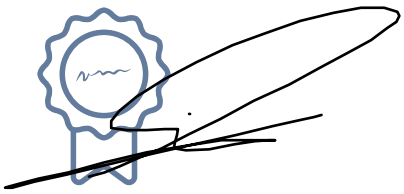
Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 1 juni 2023.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

C.M.S. Visser

de voorzitter,

G.P. Isabella